

DECEMBER

Naše ptice roparice.

Spisal dr. J. P.

Ujede se odlikujejo od vseh drugih krilatih bitij ali po svoji izredni velikosti ali pa po bliskovi hitrosti in brezprimerni drznosti, s katero zagrabiijo in odneso svoj plen. Kraljevega orla, ki veličastno kroži pod sinjim nebom, in pa malega ostriza, ki kakor strela švigne mimo tebe in tik pred tabo odnese svojo nedolžno žrtev v varno zavetišče, spoznaš na prvi mah za ujedo. Teže pa je razločevati posamezne vrste te skupine, posebno mlade jare ptice (prvega leta). Le redki so lovci, ne le pri nas, ampak tudi drugod, ki se lahko ponašajo s tem znanjem, rekel bi skoro s to „umetnostjo“. Kdor ni precej, ko začne hoditi na lov, tako srečen, da bi imel za učitelja izvežbanega lovca, ki učencu razodeva skrivnosti, temu je treba večletnega smotrénega dela, ako hoče doseči zaželeni uspeh; nekateri se pa tega ne nauče nikoli. Nimajo prirojenega daru za to in tudi ne volje, ali bolje rečeno, železne vztrajnosti, ker morda nikjer drugje ni treba toliko teoretične vaje in praktičnih izkušenj v prosti prirodi, kakor ravno ob spoznavanju in zanesljivem določevanju ujed. Zato je pa tudi ravno tukaj toliko nevednosti.

Druga velika napaka ne le naših domačih, temveč lovcev sploh, je napačno in menda podedovano naziranje, da je vse, kar ima zakrivljen kljun in ostre kremplje, sploh škodljivo in divjačini nevarno, in da je treba vsako tako ptico brezobzirno ugonobiti in iztrebiti, posebno pa še, če so ji prirodoslovci nadelili ime roparice!

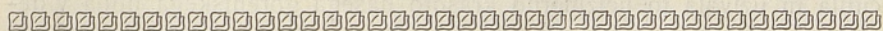
To popolnoma napačno naziranje naših premalo izobraženih lovcev pa podpirajo ne le lovci gospodarji, ki dajo svojim uslužbenecem premije za ustreljene ujede, ampak tudi naši zakonodajalci. Kaj vse premirajo naši zakupniki in graščaki, tega ne ve živ krst, pa tudi oni sami ne. Koliko čisto nedolžnih roparic postrele po naših loviščih, to izvemo približno le iz statističnih izkazov, ki so pa zopet tako nesrečno urejeni, da se Bogu usmili! Iz teh izkazov je razvidno le, koliko so ustrelili lovnih ptic, pri roparicah so pa razpredelki urejeni tako nesrečno, da iz njih ne razvidiš prav ničesar, tudi če so bile roparice določene čisto natančno. Tako podpirajo tudi naši osrednji c. kr. državni uradi to obžalovanja vredno nevednost naših premalo izobraženih lovcev.

Odločen nasprotnik sem vseh novejših deželnih zakonov v varstvo ptic, ker ščitijo le „koristne“ ptice. To stališče je popolnoma napačno, pa tudi protiprirodno. Ni ga pod božjim solncem bitja, ki bi bilo samo koristno, in ravno tako ne bitja, ki bi bilo le škodljivo! V prirodi je bitje potrebno drugemu, vse se popolnjuje med seboj, to pa le, dokler ne poseže vmes človek, ta največji škodljivec, ta „krona stvarjenja“. Ti nazori o „koristnih“ in „škodljivih“ živalih so imeli morda nekoliko pomena pred sto leti, ko je bilo še dovolj vsakovrstnih divjih živali, ko je bilo še mnogo sveta neobdelanega in ko naše lovsko orožje ni bilo še tako popolno. Dandanes pa je tako naziranje zastarelo. Nekatere vrste ptic roparic so že popolnoma izginile s površja, n. pr. brkasti ser, druge pa zatro prav kmalu, ako ne obvarujemo teh že pičlih in maloštevilnih živali. Te živali so ono, kar imenujejo učenjaki prirodne spominke. Vrsta se mora ohraniti, četudi ostanejo le nekatere živali, ki naj se množe med seboj. Bogatejši narodi, kakor smo mi Slovenci, hočejo ohraniti prirodne spominke na umeten način. Amerikanci so zgradili obsežne dele zemeljskega površja in nastali so rezervati, koder žive redke živali; na Češkem pa izkušajo z ogromnimi troški zopet zaploditi uharico, ki so jo bili zatrli že popolnoma.

Pri nas pa menda vendar ne bo kaj takega treba; upajmo, da bo razsodnost naših lovcev in pa ljubezen do živali ohranila nekatere že precej redke vrste ujed, da ne bodo popolnoma izumrle in izginile iz naših domačih lovišč! Zato pa je treba, da ne streljamo po neumnem vsevprek posebno večjih ptic, ki jih ne spoznamo že na prvi mah v zraku!

Tu pa trčimo, dragi tovariši, zopet na drugo našo veliko napako. Nekateri trdijo, da so samo roparice krive, da je tako malo prepelic, jerebic, fazanov, zajcev itd. Razen nerazumnega lovskega gospodarstva moramo iskati vzroka temu sicer res deloma med pticami,

ampak zopet ne v oni skupini, ki ji ptičeslovci zaradi anatomskih in drugih posebnosti nadevajo ime ptic roparic ali ujed. Vem, da je ta ali oni cenjeni tovariš že uganil, da so to naše vrane, posebno naša siva vrana, potem srake, šoje in menda tudi veliki srakoper. Ta svoja je kolikortoliko kriva, da naš lov hira, da je vedno manj divjačine. Kaj pa storimo lovci proti tem našim pravim sovražnikom? Žal mi je, da moram na to vprašanje, če hočem biti odkritosrčen, odgovoriti: prav čisto nič! Ako bi le količkaj izkušali zatirati te roparice, ne bi bilo celih trum vran, kakor jih semtertje vidimo za gnezditve. Po **nedolžnih** postolkah, kanjah in mišarjih streljamo, škoda se nam pa zdi patrone za vrano, srako in šojjo! Narobe svet! Malokdo je še premišljeval, koliko gnezd pokončajo srake in vrane jerebicam in fazanom, da ne govorim o pticah pevkah! Da pa imajo te roparice svoje zaveznike in pomagače tudi med štirinogati živalmi, kdo bi mogel in hotel to tajiti! O tem bi se dale napisati cele knjige ali zaradi pičlo odmerjenega prostora končam in pravim: opazujmo natančneje naše **takoimenovane** ptice roparice in potem spoznamo, da zaslužijo ravno ujede z malimi izjemami veliko več zaslombe in obzirnosti, kakor smo jim privoščili in izkazovali dozdej. Sovražnikov in škodljivcev svoje divjačine pa iščimo drugod!

Jerebica.

Črtice iz nje življenja. Makso Pirnat.

(Konec.)

3. Lov.

Angelsko nedeljo na vse zgodaj.

A Ne daleč od male cerkvice na Rupih je stopil nekdo iz osamele hišice v tiho, jasno septembrsko noč. Tiho so zaškripala vrata, nemo je švignila senca mimo stare jablane koncem hišice in izginila proti njivam. Mirno je bilo, da si dobro čul dihanje speče, bogato obrodilve matere zemlje. To dihanje je spremljalo postavu, ki je oprezno stopala po stezah in poljskih potih tja do osamelega križa sredi ravnega polja.

Možak postoji, pazljivo posluša in sede na mehko mejo poleg križa.

Dvakrat, trikrat, kakor bi blisk osvetlil konture njegove glave — pa tako neznatno, da si komaj razložil — in zadnji žarek prižgane žveplenke preleti prvi oblaček dima iz zapaljene pipe in se poizgubi ob cevi naslonjene puške. Boštjan zaslišuje in zasleduje jerebice.

Vedel je dobro za vse jate po obsežnem polju za Kranjem od Brezja pa do Prevole in Rupe ter Straheče doline. Kolikokrat jih je že letos zaslišaval! So že lepo rejene, popolnoma odrasle in danes pridejo lovci iz mesta nadnje.

Štel je v duhu, koliko jih pade, koliko jih zastrele in koliko se jih pogubi. Zbujali so se mu spomini na lanjski lov, na burke in šale, ki so jih zbujali lovci. Oj to je bilo lepo!

Tihi „čirik“ pa hipoma prežene vse te prijetne spomine in Boštjana docela prevzame ta prvi pozdrav njegovih jat.

Sliši „čirik“ tu, ondi, pod Prevolo, za Lampetovim čebelnjakom, ob cesti v Kokrico, in celo od Brezja in Straheče doline jih je slišati.

Počakal je, da so se jate preletele, in pazljivo sledil, kam so sedle. Zadovoljen nasmeh je preletel njegovo ogorelo lice. Od izhoda ga je pozdravila prva zarja. Iztresel je pepel iz stare pipe, jo natlačil vnovič, prižgal in počasi krenil proti domu.

Časa ima dovolj in zato zložno stopa po zarasli stezi med njivami. Na travnatih bilkah se zibljejo v prvih jutranjih solnčnih žarkih milijarde biserov. Boštjan ni posebno mehak človek. Pogled po travi, koder se tako čudovito izpreminjajo in prelivajo mavrične barve, pa ga je napolnil z nedoumnim veseljem in njegova duša je nehote občutila in uživala to neizmerno krasoto našega gorenjskega polja v deviškem jesenskem jutru. Ni bilo to več ono dihanje matere zemlje, ki ga je čutil, ko je navsezgodaj odhajal od doma. Sedaj je plalo nad poljano kakor bujna kri cvetoče mladenke.

Le glej te srebrnorožaste ajdove njive, katerih opojni vonj te tako prijetno omamlja in ti sega do srca, le glej to zlatorumeno valovje zrelega prosa, ki se vrsti s temnozelenimi pasovi širokoliste repe, pokrite s svežo, lesketajočo se jutranjo roso. Ali ni to nakitje na prsih mlade neveste?

Te nepopisno krasne ajdove njive, te nedosežne nežne pestre čipke na bujnih prsih pomlajene narave te tako premotijo, da misliš, da uživaš pomladansko, ne pa jesensko krasoto prirode.

Celo Boštjan je obstal in se kar zagledal v to čarobno lepoto naših njiv jeseni, on, ki je vse to opazoval že tolikokrat! Kateri spomini pač prevevajo sedaj njegovo dušo?

Nehote je preletelo njegovo oko vse njive in obstalo šele tam ob belem zidu malega, pa tako slikovitega pokopališča na Rupih. Začuden ga je pogledal mlad zajček izza ogala visokega prosa, zdelo se mu je, da je danes rosa padla v Boštjanovo sicer strogo in nekam osorno oko.

Boštjan pospeši korake proti svoji hišici, použije skromen zajtrk, pa se vrne skozi Prevolski gozd tja na zapadno mejo Kranjskega polja, da tamkaj pričaka napovedanih lovcev, ki imajo vsak čas priti.

*

Ob sedmih zjutraj. Na vseh straneh so zapeli zvonovi lepemu jesenskemu dnevu pozdrav, eni mogočno in veličastno, drugi tiho in skromno, skoro bi rekel, nekam boječe, kakor bi jih bilo sram svojih oblastnih bratov, ki s svojim glasom pretresajo bližino in daljo. Tajinstveno so pluli vsi ti raznovrstni glasovi preko Kranjskega polja. Tam ob robu gozda v Brezju pa se je ustavila lovska družba, vesela in sveža, kakor je bil vesel in svež jesenski dan, čigar jutranji zrak je uživala s polnimi pljuči. Pisana družba to. Nekateri lovsko, drugi navadno opravljene, na hrbtih puške različnih sistemov in kalibrov; med njimi nekaj priznanih lovskih kapacitet, ki ne zgreše z nobenim strelom, zraven tudi več nedeljskih lovcev in celo lovcev novincev. Še nočejo ponehati šale in dovtipi, katere zbijajo in s katerimi se zbadajo med potoma. Naposled pa postane družba resna. Zakaj izpregovoril je Boštjan, označil posameznikom, kje naj hodijo, ter jim tudi natanko povedal, v kateri ajdi, v katerem prosu, za katerim kozelcem se skrivajo posamezne jate. Dobrim lovcem, starim koreninam, je seveda odločil take kraje, koder so bivale najštevilnejše jate. „Da vsaj ti kaj ustrele, drugi tako ne bodo nič zadeli in so samo za napoto!“

Kakor živa veriga so se pričeli strelci pomikati po polju. Od začetka so hodili v redu, pozneje se je veriga pretrgala in kmalu po prvih strelah so že lovili posamezniki po ravnem polju vsak na svojo roko. Veselo so pokale puške, tu živahneje, tam počasneje, in odmevale od Prevolskega gozda, od Brezja in od Straheče doline.

Gorak dan so imele jerebice. Že marsikatera se je zibala na jermenju srečnega lovca in marsikatera jata se je razkropljena skrbno skrivala tu v bujni ajdi, tam v rumenem prosu, ondi v visoki koruzi. Srečnejše so bile jate, ki so bile sedle v bližini gozda. Izletele so pred nepazljivim lovцем in hajd v gozd! Samo slabo brenčanje izstreljenih zrn so slišale za sabo in se porogljivo smejale prevaranemu lovcu.

Strelci so imeli manjšo ali večjo srečo. In ta in oni je naredil opazko o puški, ki bi jo bilo treba zravhati, ali o smodniku, ki krivo nese.

Lovci so prehodili že vse Kranjsko polje. Jako gosta jutranja rosa je že docela izginila, malo počasi sicer, pa vendarle, saj se ni mogla dalje ustavljati solncu, ki je pripekalo precej občutno. Naposled se je naša družba zbrala v prijetnem hladu senčnate Straheče doline. Tam se je bil že pred drugimi ušatoril lovec Nande, zanetil ogenj in

pripravil za lačne želodce tako okusen golaš, kakor ga je znal skuhati le on. Poseben tovornik je donesel kipečega budejeviškega piva in pristnega bizeljca — letnika 1908 — iz gostoljubne Rudlove kleti. Tako ni bilo lovcem trpeti niti lakote niti žeje. Vnela se je med njimi pristna lovska zabava. Šala je pobijala šalo, dovtip sledil dovtipu; kaj to, če niso bile vse šale in dovtipi posebno duhoviti; lovec ne sme biti malenkosten in filistrski. Prave salve smehu so polnile senčnato dolinico, koder se je širil tudi vonj bolj ali manj finih svalčic in smotk.

Slikarja Čopiča, ki se je tudi udeležil lova in spravil v večnost prvega zajca, je oče Svečar krstil slovesno za lovca. Čopič je moral leči na trebuh, oče Svečar so mu dali tri poštene z ustrelenim zajcem n „akt je bil podelan“, kakor so rekli oča.

Prav prijetno se je zabavala družba. Ko pa je Primskovski veliki zvon s svojim čistim glasom naznanil poldne, so se vzdignili in odrinili proti mestu, nekateri z obilnim plenom, drugi s skromnim, tretji — in teh je bilo največ — prazni. Čopič je nosil zajca v roki in oblastno mahal ž njim. Kdo bi mu prisodil toliko prešernosti, temu sicer skromnemu in tihemu možu! No, pa zajca ustreliti ni malenkost. In ustreliti prvega zajca, to je že pošten vzrok, da se človek malo postavi.

*

Popoldne je zavladal nad poljem zopet mir, pa le navidezno. Že je legal na ravnino večer, ali med jerebicami se še ni poglela neprijetna zbežanost, ki jo je povzročil ta nesrečni lov. Zakesnela vrana, ki je že z mrakom plavala nad njivami, je takoj zapazila, da tu ni vse v redu. Jerebice so čirikale otožno, vznemirjeno. Saj je ni bilo jate, katera ne bi bila pogrešala nekaterih članov; kljubu vsemu klicanju se niso več vrnili. Bile so jate, ki so izgubile ali očeta, ali mater; v drugih je zmanjkalo naraščaja.

Celo poredni Kokše je nocoj zamišljeno čepel na meji in se plašno in skrbno oziral okoli. Njegov „čirik“ se je ta večer glasil nekam ostro in bolj poredkoma kakor sicer.

Vedel je vse. Njegov najmlajši sinček si je pravkar ravnal peresca na prsih; mati je skrbno hodila okoli, da vidi, če li koga manjka. Nič je ni ovirala znatna praska na desni nožici, ki jo je večkrat pritisnila k okrvavljenim prsim. Oba sta pala v roke trdosrčnemu lovcu.

Starec je mirno prenašal ta udar, čeprav se njegova srčna boleš niti primerjati ni dala z bolečino, katero mu je povzročala občutno ranjena perut. Od časa do časa je spustil perut k tlom, da si olajša trpljenje. Za skelečo in pekočo rano na komolcu se pa niti zmenil ni.

Vdal se je usodi. Še enkrat je začirikal, se skrbno ozrl in zletel k svoji jati v bližnjem prosu.

Zapeli so na vseh straneh večerni zvonovi. Zlivali so se njih glasovi po Kranjskem polju tako tiho in tako milo, kakor bi materina roka božala glavico svojega edinega bolehnega otroka. Zdelo se je, kakor bi hoteli v mala jerebičja srčeca izliti vso tolažbo in vse pozabljenje na pretekli dan, ki je prinesel ubogim pticam toliko bridkosti in gorja. Polagoma je zamiralo večerno zvonjenje nad tiho ravnino in se poizgubljal v temini sosednjih gozdov in na pobočjih hribov in gora. Iz dalje pa je skrivnostno prihajala noč, neopaženo so rasle v neskončno širino in daljino njene peruti, stkane iz lahke večerne megle. Bližala se je noč tako ljubeznipolno, kakor bi hotela objeti in poljubiti in pomiriti vso pokrajino. Neštete bisere je celo prinesla na svojih neizmernih perutih; jasno so se bleščali in migljali ti biseri — svetle zvezde — na njenih perutih, ki jih je razgrnila po zemlji, kakor boža in varuje skrbna mati svoje dete, ki ji sladko spava in blaženo sanja v varnem zavetju njenega naročja.

Kokše to noč ni zatisnil očesa. Zrl je v te krasne peruti, štel je blesteče zvezdice in zdelo se mu je, da vidi na nočnem nebu dve novi zvezdi, katerih doslej še ni bilo opazilo njegovo oko. Da, dve novi zvezdi: zvezdo žene in zvezdo otroka.

4. Jeseni.

Jasna in razmeroma še topla noč enega izmed zadnjih dni oktobra se je jela le počasi umikati bledi zarji, ki je neopaženo izhajala tam izza vršičkov šenčurskih gozdov, ki so sanjali še v gosti temi.

„Lep dan bo!“ je rekel, iztegnil desno perut tako nazaj, da je vsako peresce štrlelo posebej, z desno nožico si jih je od spodaj počesal, kakor bi hotel sešteti, so-li še vsi v svojih tulcih, iztegnil je vrat, se skrbno ozrl naokoli in z glavico pobožal po čelu svojo zvesto ljubico in družico, ki je še mirno in zadovoljno dremala. Z zadovoljnim smehlajem in pomembnim pogledom izpod poluodprtih nagajivih malih oči se mu je ona zahvalila za ljubeznivo pazljivost. Družina — bilo jih je še devet — je še tiho spala v razoru poznega repišča.

Komaj slišen, fin glas „čirri“ je sedaj preletel njive in čez nekaj časa je zazvenel močnejši in samosvestnejši „čirrik“ v jesensko jutro kot prvi pozdrav naše družinice vstajajočemu dnevu.

Nekoliko so se bile napasle, malo podremale, zdravo prebavljale; in sedaj bo treba poiskati drugo njivo, najboljše ono tam tik ob Straheči dolini, kjer se zraven pozne repe še temni visoko korenje. Poredna, nikoli sita družina se je medtem malodane že razšla in oče jo je moral iznova s krepkim „čirrik“ sklicati skupaj.

„Oh, ta mladina, glej no, starka, še tale mladič, ki je v nedeljo komaj odnesel zdravo kožo, ne da miru in se zatrapa najdalje.“

„Čirrik“ ponovi svoje povelje naš junak zdaj že malo ježno.

Poteče nekoliko za svojo rodbinico, postoji in s hrupnim vzletom jo zamahne krepko na desno stran, tja na razorano njivo zraven repe. Za njim nemudoma hiti družina s svojo mamko in se kmalu spušča s posebnim zamigljajem perutnic na tla, glavo drži po koncu in beži za poglavarjem, ki se skrbno ozira, kakor bi jih štel.

„Oh, naj te čuk, seveda, zadnji mora biti ta mladič, vidiš ga, mamka, šele sedaj je priletel za nami, pa kako vpije!“

„Čirrik, čirrik, ali prideš hitro, ti porednež ti!“

Mladič priteče s smehom in pripoveduje na ves kljun, kako se ga je ustrašil pozen zajček tam pri onem strnišču z mlado deteljico!

„Res, tako otročji si, kakor bi še sedaj nosil lupinico, kajon, le pazi se, če ne te bo že enkrat Rjavec!“ pravi mamka. Vsa družina obstoji in se pazljivo ozira na vse strani, posebno tja proti hosti.

Vsi se spomnijo, kako jim je mati poleti enkrat pripovedovala o hudem Rjavcu; neprijetna misel je preletela mlade glavice, v višnjevkastosivih prsih so za trenotek zatrepetala srca. Poglavarjeva samozavestnost pa je pomirila družino; zadovoljno in srečno se je odahnila: „Rjavca ni, hvala Bogu!“

Družinica se je porazvrstila tik ob repnem polju. Ene so pile roso s površja repnih listov, druge so iskale plevelnega semena ali polžev in črvičkov, druge so si uravnnavale perutnico ali si gladile mehko perje; prirejale so jutranjo toaleto. Željno so pričakovale prvih žarkov jesenskega solnca.

Nekje v daljavi je zapel jutranji zvon, odgovarjali so mu drugi v bližini, naposled se je oglasil tudi zvon na Rupih in zadonel preko Kranjskega polja. Z zvonjenjem se je v diven akord spajala vesela himna probujenega jesenskega dne.

Iz zemlje je zapuhtel prijeten vonj razoranih njiv in na pajčinah so zatrepetale rosne kapljice v blesku jutranjega solnca.

5. Samotarji.

Leta so minila.

Zamišljen sedi Kokše tam v meji konec njiv, ki se iztezajo proti Rupih. Bogve, kako je to, da je sam in tako otožen!

Tisti vedno veseli in pogumni junak, ki je že marsikaterikrat drzno gledal lisici v njene zelene oči; on, ki se je znal bliskoma skriti pred jeklenim kljunom lovečega sokola; on, ki je že tolikrat ušel nebrojnim smrtonosnim pokom različnih lovcev; on, ki jo je,

sam že trikrat ujet v žimaste zanke, trikrat svež in zdrav odkuril k svoji jati, tale Kokše, vedno razposajen in poln nagajivosti, z vedno mladostnozadovoljnim srcem in z glavo, polno hudomušnosti — tale naš stari znanec, da bi se bil danes resno zamislil? Tudi zajec Uhljač je bil opazil na njem to korenito izpremembo in izrazil svoje začudenje nad tem sosedu ježu Bodljaku, s katerim sta tisto noč prebila prav v oni meji, kjer je zložno sedel Kokše.

„Beži no, Uhljač neumni, kaj se ti vse ne sanja! To lahko priporočaš drugim in ne meni, ki poznam Kokšeta že štiri pomladi.“

„Da, da, star si in len in ničesar ne opaziš, gospod Bodljak! Prespiš leto za letom vso zimo in pomlad in zato ničesar ne veš. Takile ste vsi vaše krvi. Z mastjo zaliti, zlezete jeseni v krtovo luknjo —“

„Oprostite!“ je vzkliknil Uhljač in skočil za dva metra na desno pred Bodljačem, ki se mu je jezno bližal s svojim iglastim kožuščkom.

„Hotel sem reči, da zalezete v lisjakov zapuščeni dom!“

„Tako je prav, prijatelj, tako! Sedaj pa le nadaljuj in povej po pravici zgodbo o zamišljenem in popolnoma izpremenjenem Kokšetu!“

„Že tri tedne opazujem, kako sameva dan na dan. Prvič sem ga dobil tam ob robu Majerjeve njive ob Straheči dolini in —“

„Vem, Nad pečmi se pravi tisti njivi,“ se je oglasil Bodljak. Huš — je švignila vitka podlasica mimo Uhljača, da je kar odskočil.

„Tole živalco je ustvaril sam vrag, dobri Bog je pač ni mogel,“ začne zopet Uhljač, ko se zave od strahu in kihne, da mu dolgi brk zarshe na obe strani.

Nato se približa k Bodljaku in nadaljuje zaupno: „Torej ob Majerjevi njivi, tik roba Straheče doline, sem ga videl prvič tako čudnega in pobitega. Žalostno je koracal tam okoli. Mali leseni klinci so bili tam zasajeni drug poleg drugega v dveh ali štirih vrstah; vsaka vrsta je imela dva ali štiri proste prehode ali prelaze. In vsak prelaz je bil tako skrbno uglajen — ugladil ga je pastir - nastavljač z golo peto. Vsaka živalca je morala misliti, da tu lahko in neovirano pride na ono stran. V prelazih je tičal še tuintam zviti ali utrzan las ali žima ali — bogve kaj je to bilo. Žica to ni bila, to dobro vem.“ Pri teh besedah se Uhljač ponosno povzpne nad Bodljača, kakor bi hotel reči: Za koliko te pač prekašam v svoji globoki modrosti!

„Okrog onih prelazov je hodil v svoje misli zatopljeni Kokše, kakor bi nekaj iskal med peresci, ki so bila tam okoli raztrosena; skoraj bi rekel, da so bila ta peresca taka, s kakršnimi se ponašajo sloke. Sedaj je pa obstal in gledal tako zamišljeno, da ne bi bil opazil, če bi bil tudi kdo skočil čezenj. In veš, kaj je bilo vzrok

njegove zamišljenosti. Mamka, njegova ženka, se je tamkaj ujela in za njo on žaluje sedaj tako neizmerno.“

„Ali je ni več? Glej, glej! Kdo bi bil mislil! Tako brhka mamica, pa je morala tako zgodaj in na tako žalosten način iti s sveta!“

Tako sta končala pogovor. Uhljač je izginil zamišljenemu sočutnemu ježu izpred oči.

Danilo se je. Bodljak jo je pobral domov. V njegovi rodbini se je pripravljala vesel dogodek, in bodoča mati je obupno čakala bolečin, kakršnih še ni bila okusila, pač pa jih slutila.

*

Kokše pa je še vedno sedel tam v meji ob rupskih njivah, kakor njegovo izkušeno ušesce ne bi bilo slišalo tihega in vendar veselega vrvenja na bližnjem mladem krompirišču, kamor je Regljačeva mati ponosno privedla svojo razvajeno družinico. Regljač pa je ta čas stražil v bližini.

Zdaj pa je iztegnil Kokše komaj znatno svoj vratek. Z malega travnika se je naravnost proti njemu bližal Stric. Poznal ga je od predlani. Takrat so ga bili napodili po lovu psi od Žabniške meje čez Savo celo do Hujanskih kozelcev, koder so se tedaj mudili Kokšetovi. Šel mu je naproti.

Stric ga je gledal in topel izraz se je pojavil v njegovem sicer vedno srditem pogledu. Pozdravila sta se.

Kokše je hotel nekaj pripovedovati, Stric pa ga je prekinil: „Vse vem, vse! Kar pozabi, fant, vse to! Ako ti ugaja, bova živela odslej skupaj. Mogoče, da se nama pridruži še kdo!“

Stric je bil starejši, bolj izkušen. Imel je belosiv kljun, ostre oči, močne kremplje, mišice kakor od jekla; vsak tulec je sedel trdo, zelo trdo v krepkih perutih. Poznal je tu v okolici vsako njivo, vsak breg, vsak grm.

Kokše ga je visoko čislal in se mu je rad pridružil. Od tega jutra sta hodila vedno skupaj. Skupaj sta zvečer letala na pašo in se zjutraj vračala na njivo, kjer sta domovala.

Še preden se je pričel lov, sta dobila že tretjega tovariša. Našla sta ga vsega obupanega doli pod Laborami. Povedal jima je žalostni, žal prezgodnji konec svoje družinske sreče. Lisjak Rjavec, tisti, ki je imel nekoliko pohabljeno desno sprednjo nogo — bržkone mu jo je pokvarila past — mu je ugrabil njegovo ljubico prav tedaj, ko se je veselila v Gaštejski detelji prvič svojih ljubkih piščet. Nadaljevati ni mogel svoje povesti.

„Vemo že vse, bratec! Tudi upamo, da kot pravi jereb veš, kaj je zakonska zvestoba! Ne zdvajaj, ampak pogumno glej v bodočnost!

In bodi zima še tako huda, kako zrno se vendar dobi za lačni želodec. Ne bo nas še konec, ne. Še nekaj! Tisti kruljavi Rjavec, nesramni ropar in nesrečni ugonobitelj tvoje zakonske sreče, je že tudi našel zaslužno plačilo. Veš, Francelj iz Šmartnega, tisti mali, ki uči otroke, muham pobira med in ki, čeprav jo malo po kurje seka, presneto pridno preganja sokole in lisice, tisti ga je pihnil in spravil srečno v večni revir, kjer ne bo več nadlegoval jerebic. Tako, sedaj smo trije, to je že imenitna družba.“ Tako je govoril Stric.

Jeseni je štela naša družba že sedem jerebov-vdovcev. Ganljivo jih je bilo videti v pozni jeseni, kako so čepeli v meji za Strahečo dolino in se grela na popoldanskem solncu. Govorili niso, tožnost jim je odsevala z obrazov, vglabljali so se v vesele spomine krasnih preteklih časov. Oh, koliko prijetnih spominov se jim je zbuvalo!

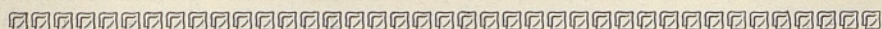
V malih srčecih pa jim je še vedno klila zvesta, vdana ljubezen do ljubice, do žena, od katerih jih je prezgodaj ločila nemila sreča. Niti živahnost mladih, novih jat, niti stradanje pozimi, niti vesela snubitev pomladi ni zbuvala zavisti naših samotarjev. Vsak je zvesto hranil ljubezen, stanovitno se je držal obljube, ki jo je dal zakonskemu družetu, in oddaleč opazoval mlado srečo, mlado ljubezen med jerebičji jata.

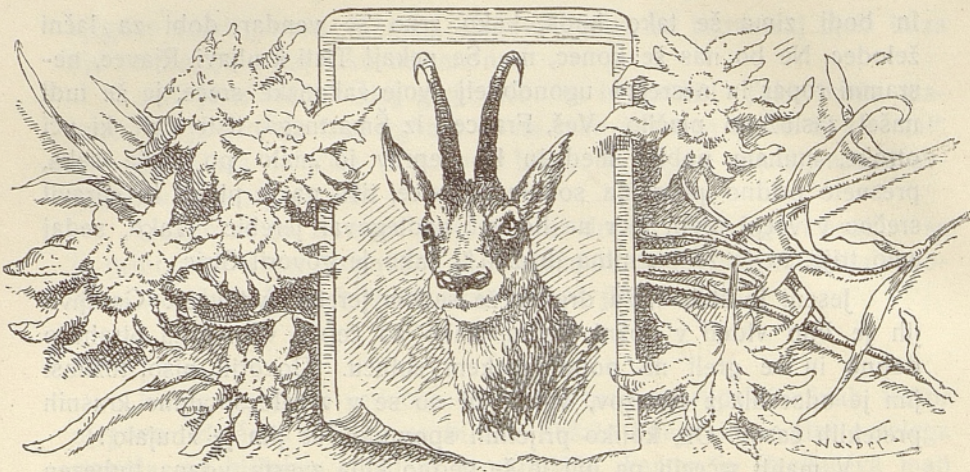
Kot najstarejši je stric vodil in vladal našo sedmorico. Vsa čast mu! Tudi za zabavo je znal imenitno skrbeti. Prirejal je ž njimi vsako leto zanimive izlete. Vodil jih je v zadnjem času v vse sosednje, pa tudi v nekatere precej oddaljene okraje. Od Vodnega boršta pa tja do Cerkljan, do Šenčurja, do Vogljan in Voklega, vso to pokrajino so prehodili. Celo do Skaručine in do Šinkovega turna so se zatrapali naši junaki.

Tam so prenočevali lepega septembrskega večera, sedeč pri mirnem, tihem ribniku. Živahno so se pogovarjali o raznih dogodkih, ki so jih doživeli, in o mnogih bojih, ki so jih srečno prestali. Tuintam se je kateremu ukral pritajen vzdihljaj, ki se je prav čudno slišal iz sivega kljuna starega, v življenja bojih otrdelega petelina.

Morda so bili ta večer zadnjič skupaj in so se poslednjikrat veselili krasnega, hladnega septembrskega večera, ti samotarji, ti vzori zakonske zvestobe, ti živi mrliči.

Proti jutru so se zatekli v repo pred Tomejčevo koruzo. Tam jih je zalezal lovec. Otel se ni niti eden: palo je vseh sedmero menihov-samotarjev.

Iz lovskega oprtnika

»Lovec« dogotavlja s to številko svoj III. letnik in bo izhajal tudi v prihodnjem letu kot mesečnik, bistveno neizpremenjen po zunanosti in po obliki. Gojil bo vse stroke lova in ribarstva, bodril bo k razumnemu izvrševanju lovljenja in ribarjenja tako, kakor nam velevala ozir na narodno gospodarstvo in pa usmiljenje do živali. Izkušal bo zatreti in odpraviti napake in razvade, ki smo jih podedovali od svojih prednikov, da se povzdignemo tudi v lovi na ono stopnjo popolnosti, ki so jo dosegli bolj izobraženi narodi, živeči v ugodnejših razmerah kakor mi Slovenci. Za dozdanje uspehe pa se moramo najpristrčneje zahvaliti zlasti našim cenjenim sotrudnikom, ki so s peresom in svetom pripomogli, da izhaja »Lovec«. Ostanite nam, dragi sobojevniki, zvesti tudi v prihodnje! Sezite nam krepko pod rame, da bo vsebina našega »Lovca« kolikor mogoče mikavna in raznovrstna! Vam, dragi člani in naročniki, pa gre prav iskrena lovska zahvala za gmotno pomoč. Spominjajte se vedno gesla: v združenju je moč; čim gostejše bodo naše vrste, tem čvrsteje in izdatneje bomo lahko obranili svojo svetinjo, svoj lov. Tedaj na veselo svidenje v novem letu 1913. in krepki lovski nazdar!

Uredništvo.

† **Peter Pavel pl. Radics.** Ljudevit Dimitz, Peter pl. Radics in Jos. Sterger so bili naši predbojevniki. Popolno upravičeno lahko rečem, da je ta trojica orala ledino na polju kranjskega lovskega slovstva. Dopisovali so v »Jagd-Zeitung«, ki je izhajala na Dunaju. Ljudevit Dimitz in pl. Radics sta se lotila zgodovine lova na Kranjskem, Sterger se je pa bavil skoraj izključno z prirodoepisom divjega petelina in ruševca. — Obširnega življenjepisa Peter pl. Radicsa ne bom pisal, ker so to storili že naši dnevniki in pa leposlovni in strokovni listi. Omenim naj samo, da je bil rojen dne 26. septembra l. 1836. v Postojni, da se je izključno posvetil že l. 1862, žurnalistiki in pisateljevanju; umrl pa je dne 24. sept. 1912. l. v Ljubljani, po pravici imenovan »kranjski historijograf«. Nas zanima posebno kot lovski zgodovinar in upamo, da ustrezemo ne le tovarišem lovcem, ampak morda tudi pisateljem strokovnjakom, ako posvetimo tej stroki njegovega pisateljevanja nekaj vrstic. Mislim, da spomin rajnika, ki si je za kranjsko lovstvo pridobil nevenljivih zaslug, počaščam najbolje, če brez nepotrebnih dolgoveznosti v časovnem redu

navajam njegove članke, ki so izšli v „Jagd-Zeitung“ — drugam o zgodovini lova pl. Radics, kolikor vem, ni pisal, in ki so tile: 1.) Die adelige Gesellschaft „Diana der Jägerin“ und das Jagdwesen in Krain. Kulturgeschichtliche Skizze von P. v. Radics. — Jagd-Zeitung, 1876, šte. 18., str. 505–510. 2.) Zur Hebung des Jagdwesens in Krain. P. v. R. Jagd-Zeitung, 1877, šte. 9., str. 23. (kratka beležka, kjer pravi, da se je nekaj lovcev, ki jim načeljuje graščak Karel Gallé, združilo, vzeti v najem lov mesta Kamnika in zarediti jelene v teh loviščih. — 3.) Zur Geschichte der adeligen Gesellschaft „Diana“. Nähere Mittheilungen von P. v. Radics, pravtam šte. 10, str. 301–305. — 4.) „Wahrhaftige“ Jagdgeschichten vom Zirknitzer-See. Mitgetheilt von P. v. Radics; ravnotam šte. 22, str. 647–632. 5.) Österreichische Fürstinnen als Jägerinnen. P. v. Radics. — Jagd-Zeitung 1878, št. 1, str. 4–7. — 6.) Adlerkämpfe 1655 und 1666. P. v. R. — pravtam, šte. 7, str. 206–208. — 7.) Die älteste Jagdordnung für Krain von 1750. P. v. R. — pravtam, šte. 19, str. 540–544. — 8.) Bären und Bärenjagden in Krain. P. v. R. —, pravtam šte. 21, str. 606–609. — 8.) Wald und Wild in den Volksliedern der Südslawen. P. v. R. —, Jagd-Zeitung 1879, šte. 2, str. 73–75. — 10.) Die Jagd im krainischen Volksliede. P. v. R. — pravtam, 1880, šte. 2, str. 57–60. 11.) Der letzte Ritter auf der Gemenjagd in Krain. P. v. R. — pravtam, 1881, šte. 6, str. 184–185. — 12.) Das Jagdschloss Haasberg in Innerkrain. P. v. R. — pravtam, 1884, šte. 22, str. 651–653. — 13.) Das Wildschwein in Krain einst und jetzt. Mitgetheilt von P. v. Radics, — pravtam, 1888, šte. 11, str. 326–329. — 14.) Habsburger auf der Jagd in Krain. P. v. Radics — pravtam tev. 23, str. 674–676 in pa 15.) Kaiser Rudolf I. von Habsburg und die Jagd. (Zum 600. Gedenktage dessen Todes am 15. Juli 1291.) P. v. Radics, — pravtam, 1891, šte. 14, str. 401–404. — Samostojno njegovo delo o lovski zgodovini je: Geschichte der Jagd in Krain und Franz Anton von Steinberg, ein altkrainischer Weidmann, geb. 1684, gest. 1765. Im Auftrage des Landeskomitees für Krain der ersten internationalen Jagdausstellung in Wien 1910 verfasst vom kaiserlichen Rat P. v. Radics. Mit einem Porträt und 7 Illustrationen. Laibach 1910. Im Verlage des Landeskomitees für Krain der Ersten Internationalen Jagdausstellung in Wien“. Na ovitku ima ta knjižica naslov: „P. v. Radics. Die Jagd in Krain“, kakor se tudi navadno navaja. — Največje Radicsevo delo pa je „Johann Weikhardt Freiherr von Valvasor“, ki je izšlo l. 1910. v Ljubljani. Da bi izbral potrebno gradivo, je preiskal rajni pl. Radics knjižnice in arhive doma in zunaj domovine; bil je na Dunaju, v Monakovem, v Frankobrodu, v Mogunciji, da, celo v Londonu, samo, da čim globlje in natančneje prouči delovanje slavnega svojega rojaka. In proslavil je s tem delom kronista Valvazorja in postavil sebi trajen spomenik. Pridružujem se na str. 124. ravnokar omenjene knjige izraženi želji, da bi se kdo naših prirodoslovcev lotil sicer trudapolnega ali zelo hvaležnega dela in opisal Valvazorjevo delovanje v zbiranju in razmotrivanju prirodopisnega gradiva; tudi za nas lovce bi odpadla marsikatera drobtina neprecenljive vrednosti. Domoljubnemu pisatelju pl. Radicsu pa ohranimo lovci hvaležen in trajen spomin!

Dr. J. P.

Z Ljubljanskega barja. Ko je pobelil v preteklem mesecu prvi sneg zeleno ravan, je vrgel član naše lovske družbe svoj pihalnik preko rame in hajdi za sledom na Ljubljansko barje. Krasno je videti jerebičko, visečo na torbi, izborno pa se prilega rujna kapljica želodčku, ki ga pregreva jerebičja pečenka, si je mislil naš lovec, ko je videl, da je obstal pes Polde. V urnih skokih se je približal Poldetu in videl, da je kanja ugrabila jerebico in da je roparico pri njenem obedu motil

pes. Vendar svojega plena ni pustila prej, da je bil lovec že prav blizu. Žalibog, da se je vzdignila za grmom in ji naš lovec ni mogel poslati par svinčenk v poslednji pozdrav. Tedaj pa je planil pes na kanjo ter jo prisilil, da je popustila komaj natrgano jerebico; potem jo je Polde pograbil in zmagonosno prinesel svoj plen lovcu. — Konec meseca septembra in prvo polovico oktobra je bilo Ljubljansko barje večidel poplavljenno. Tedaj je bivalo vedno več ali manj rac na vodovju. Nekoč sem jih videl okoli 200; bile so različnih vrst in razne velikosti. Poleg rac so videli v tem času še mnogo drugih močvirnikov. Nosil sem pri tem lovu s sabo navadno tudi svoj daljnogled; zagledal sem na močvirju troje jat po 150 korakov vsaksebi. Vsaka jata je štela po 10 do 15 kljunov. Vedli so se ko jerebice. Po daljšem opazovanju sem spoznal, da so nekaj manjše. Ker jerebice navadno ne bivajo na tem močvirju, sem sodil, da utegnejo biti to drugi močvirniki. Približal sem se jim na prostem močvirju do 60 korakov in ustrelil. Pes mi je aportiral ptiča, ki je bil precej lepe barve, teman in rumenkasto škropljen. Doma sem spoznal, da je to deževnik ali prosenka (nem. Europ. Goldregenpfeifer), ki ga opisuje v štev. 11. gosp. dr. J. P. Videti jih je bilo še kakih deset dni. Ustreljena prosenka pa je sedaj v moji zbirki. — Škurhi se nahajajo navadno na Ljubljanskem barju od tedaj, ko prične pomladanje solnce oživljati prirodo ter do srede meseca julija, ko mladiči dorastejo in se morejo seliti s starimi. Vendar pa sem dva teh ptičev opazil za povodnji in ko je pokrival sneg ravnino, v drugi in tretji tretjini meseca novembra. Kaj jih je privedlo semkaj? Morebiti so jih v tem nenavadnem času opazali še drugod? — Lovski pozdrav!

V Ljubljani, dne 7. decembra 1912.

Franc Korent.

Divji mački. Svojemu poročilu o divjem mačku v letošnji št. 11. str. 209. naj dodam, da je ustrelil g. Anton Kadunc, učitelj v Tribučah, odkar je v Tribučah t. j. od l. 1896., že 6 divjih mačkov in maček, pred 5. leti pa v Vel. Bukovlju tudi kuno zlatico.

I. Š.

Volk pred avtomobilom. Desetega novembra sem se peljal z avtomobilom proti hrvaški meji pri Babinem polju. Bil je topel jesenski dan in nič ni kazalo, da se bliža tako zgodnja zima. Ko smo se peljali skozi gozd blizu Babinega polja, je smuknila kakih petdeset korakov pred avtomobilom velika žival čez cesto, se ozirala vedno nazaj in se čisto počasi umaknila v goščavo. To je bil prvi volk, kar sem jih videl na Kranjskem. Kakih deset minut pozneje smo srečali pri hiši na samoti veliko čedo ovac, ki se je tamkaj pasla. Skoro gotovo jih je volk zavohal in zalezoval. Pozneje sem zvedel od kmetov, da so tam jeseni že dvakrat opazili volka. Iz tega so sklepali, da bo letos zgodnja in stroga zima.

H. V. G.

Ponesrečen zajec. Na originelen način je ubil moj prijatelj, tudi lovec, letos svojega prvega zajca. Peljal se je namreč ponoči precej hitro z avtomobilom domov. Acetilsenske svetilke so jasno razsvetljevale cesto. Kar je opazil, da je planila senca naravnost pod kolesa. Hitro je ustavil voz in šel nazaj gledat, kaj bi neki bilo. Na cesti je ležal velik poljski zajec; kolo mu je zmečkalo glavo. Na skledi se seveda pozneje ni razločilo prav nič, ali je zajec ustreljen, ali pa povožen. Morda je bil zajček sit svojega življenja in je v samomorilnem namenu planil pod kolesa dirjajočega stroja?

V. —

Navihana lisica. V Mostaru sem stanoval pri svojem prijatelju, nadporočniku Z. Imela sva malo turško kočjo brez oken na ulico in z lepim dvoriščem, ki ga je moj prijatelj izpremenil v vrt. Bil je strasten lovec in redil celo tropo psov. Zaprti so bili v posebnem oddelku dvorišča; na drugem kraju pa, kjer je

bil urejen vrt, je bila mala lesena bajtica. Tam je prebivala trdno priklenjena lisica. Jako mlada živalca je bila plašna, vendar pa krotka. Kadarkoli smo odšli in so ostali psi sami doma, so tako razsajali, da so se pritoževali vsi sosedje. Nadporočnik je vedno premišljal, zakaj psi tako razsajajo za naše odsotnosti, ko so bili sicer vedno mirni. Nekoč sem spremil prijatelja skozi dvorišče na cesto, sam pa sem se vrnil skrivaj skozi druga vrata in sedel k oknu, od koder sem videl naravnost v lisičjo palačo. In glej, komaj sem sedel par minut mirno in tiho, že se je prikazala naša „Lizi“ iz svoje hišice. Oprezno se je ozrla na vse strani, potem pa se je začela na prav poseben način sukati in smukati in s sprednjimi tacami drgniti po ovratniku. Prav kmalu je bila Lizi svobodna. Sedaj sem šele videl, kako pretkana je ta živalca. Ovratnik je prišla in ga nesla od hišice tako daleč, da je bila verižica popolnoma napeta. Nato je začela svobodno skakati in smukati po dvorišču in vrtu, s posebno vnemo pa je dirjala v gotovi razdalji okrog oddelka, kjer so bili zaprti psi. Ti so začeli tuliti in lajati, da je bilo joj! Naenkrat je zaropotal ključ v dvoriščnih vratih; nadporočnikov sluga se je vračal domov. Po bliskovo je planila lisica k svoji bajtici, vtaknila gobec v ovratnik od zadaj tako, da je ostala verižica napeta. Gibala je z vratom in glavo in si pomagala tudi s sprednjima nogama. V kratkem je bila zopet priklenjena, in se potuhnila na pesek ter se držala, kakor se ne bi bilo nič zgodilo. Vse to sem videl na svoje oči in objavljam zlasti zato, ker trdijo nekateri neverni Tomaži, da more sicer lisica sneti ovratnik z vratu, da pa nikakor ne more več smukniti vanj. — Lovski nazdar!

Ljubljana, 1. decembra 1912.

H. V. Gerbič.

Živ divji petelin v Kranju. Na sv. Andreja dan, dne 30. novembra t. l. sem zjutraj spremil otroke svoje v šolo. Pri Jahačevi gostilnici se poslovim od njih in krenem proti gimnaziji. Pridruži se mi kolega g. dr. France Mischitz, znan kot eden najboljših lovcev in najspretnjših strelcev med lovci našega mesta. Kar se nama ponudi nepričakovan in nenavaden prizor. Iz višave plane divji petelin, koraca nekaj časa po tleh, se vzdigne na veje bližnjega kostanja, pa skoro pade na tla in obleži ves zmučen za hišico, kjer je mestna tehtnica ob znanem hotelu „Stari pošti“. Eden izmed ljudskošolskih učencev, ki so šli v šolo, brez truda ujame petelina in ga nese na občino. Dečka in petelina spremlja vesela množica šolarjev in dela častno spremstvo nenavadnemu gostu po ulicah mesta Kranja. Pa tudi odraslih gledalcev se ne manjka in marsikdo de: „Primaruha, ali se je svet narobe obrnil, da se divji petelini sprehajajo po našem mestu!“ Občina izroči petelina takoj g. Rudolfu Kokalju, imetniku lova mestne občine Kranjske. Petelin je krasen, enoleten eksemplar, brez vsake napake. Kako je prišel v Kranj? Najbrže se je zaletel iz gozdov na Šmarjetni gori, ali pod sv. Joštom, ali iz lesovja v Vodnem borštu; omagal je na potu in se spustil v mestu na tla. Morda ga je preganjala večja ujeda, morda pa se je v omotici oddaljil od svojega doma, izgrešil pravo smer in se zaletel v Kranj; izvedeni ptičarji pravijo, da se podobna omotica večkrat loti ptičev, ki potem zaidejo v tuje, oddaljene kraje. Naš divji petelin se počuti pri gospodu R. Kokalju na njegovi pristavi prav dobro. Zaprt je v veliki kletki in slastno uživa borove in jelove vršiče. Dolgčas mu tudi ne more biti. Vsak dan ga namreč pride gledat več radovednežev. Oglasil so se že celo tujci. Morda se bo kdo zanimal za našega petelina in ga hotel imeti; g. Kokalj je pripravljen prodati ga. Pa ta petelin ni prvi gost enake vrste v zidovju mesta Kranja. Pred kakimi petnajstimi leti se je zaletel drug lep divji petelin v Kranj, in sicer v predmestje Pungrt, kjer se je moško izprehajal po hišnih strehah. Pred dvajsetimi leti pa se je enak primer pripetil v Stražišču, vasi, ki je oddaljena od Kranja dober četrt ure. — Obenem lahko dostavimo, da je nekdanji notar v Kranju,

I. Sterger, na svojem stanovanju vzgajal divje peteline in jih za lepe novce prodajal v tujino. Notar Sterger je bil znamenit ptičar in lovec in poseben strokovnjak glede divjih petelinov. Prihodnji letnik „Lovca“ izpregovori kaj več o tem slavnem lovcu.

M. Pirnat.

Poročilo iz Medvod. Vsled slabega vremena meseca septembra in oktobra je bil letos lov na jerebe skoraj slab. Nekaj dni okrog 15. septembra je prvič pala slana in 20. oktobra je bilo pa za ta lov naravnost krasno. Jerebi so pristajali z veseljem na klic tako, da je listje kar odletavalo od tal. Prvi petelin mi je prišel na klic dne 3. septembra in zadnji dne 30. oktobra. V tej sezoni sem imel tudi prvič lovsko srečo, da sta mi pristala na klic obenem dva petelina; dobil sem pa le enega. Na klic jereba mi je prišel tudi ptičji skobec. Dvignil se je tako blizu mimo mene, da sem čutil veter od njegovih perut. Sedel je na vrh bližnje smreke tako, da sem ga lahko sklatil. — Mislim, da pride jereb na klic v vseh mesecih. Sam sem ga dosedaj že priklical januarja, marca, aprila, maja, avgusta, septembra, oktobra, novembra in decembra. Pravtako pristane na klic ob vsaki uri; najboljši čas pa je do desetih dopoldne in od treh do večera. Jasni in mrzli dnevi so gotovo najboljši. Lov na jerebe se mora izvrševati pravtako sistematično, kakor lov na petelina, srnjaka itd. Kdor le ob brakadah in drugih takih prilikah piska po lovišču, bo imel bore malo uspeha. Z ozirom na užitek tega lova se pa tudi izplača sistematični lov. Sicer ne nesemo domov nahrbtnika, polnega mesa, pač pa krasnega in jako okusnega ptiča, čigar meso z brusnicami cenijo tudi najbolj razvajeni dobrojenci. Dne 14. novembra t. l. je ustrelil lovec Pustavrh (okrog 600 m visoko) zajklo, ki je imela v sebi popolnoma razvitega mladiča. Kolikor poznam, je bila zajklja letošnja. To sopet priča, kako je gospod papa vedno v skrbeh, da ne izumre njegov rod. Kljunačev je bilo letos izredno malo; tudi ko je zapadel sneg po hribih, nisem niti enega videl po logeh po Sori. Po hribih jih ni bilo niti polovice toliko, kakor druga leta. Ustreljen je bil le eden. Enake tožbe slišim iz sosednjih lovišč, med katerimi so nekatera pravi dorado za kljunače. Upajmo na boljše čase!

F. K.

Sivega galeba ali vpijalo (Sturmmöwe, Larus canus) je ustrelil dne 12. novembra ob takozvani Lokvi v Gor. Logatcu g. vit. pl. Premerstein. Tisti dan je hudo snežilo ter je najbrže metež zanesel ptico pri selitvi.

pl. P.

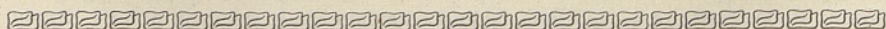
Nezaspan jazbec. 25. novembra čakam v gda. Riharja uti pri Gor. Logatcu od $1\frac{1}{2}$ zvečer ob luninem svitu na lisice. Počasi poteka čas; kar vidim nekaj pred $\frac{3}{4}$, na 9. teči žival naravnost na že razkopani kraj, kjer je za lisice vada: obrezki od kož in slaniki. Rečem takoj: „Kaj pa hočeš ti, pozni jazbec, tukaj v tem snegu, pri mizi, pogrnnjeni lisicam?“ Nekaj minut se pomudi pri vadi, potlej se prikaže zopet na vrhu in tam ga dohiti smrt. Tehtal je približno $4\frac{1}{2}$ kg. Bil je zatorej letošnji mladič, suh, brez vsake masti, imel je pa lep kožušček. Pa še trdijo nekateri, da jazbec ni mesojedec! Še iz gorke zimske postelje vstane ter gre na „pečenko“. — Lovski pozdrav!

Logatec, dne 1./12. 1912.

pl. P.

Tej številki je priložen cenovnik Fr. Breskvarja radi originalnih platnic za „Lovca“ in pa vezave, na kar posebno opozarjamo tovariše lovce. Takojšnjo vezavo „Lovca“ moramo nujno priporočati že zaradi tega, ker imamo le še malo posameznih števil III. letnika in zatorej ne bi mogli ustreči zahtevam po izvodih za izgubljenе številke. Poleg tega so pa cene nenavadno nizke in vezava je enolčna za vse 3 letnike.

Upravništvo.

R I B A R S T V O

O ribarskem zakonu.

Joža Maček.

Rad bi vedel, ali je ribarski zakon na Kranjskem za vse enak ali ne?

Predkratim sem se pogovarjal z gorenjskim ribičem z Bleda o ribarstvu na Kranjskem, o postrveh, o somih in o sulcih, tudi o lovopustu, o času, ko ne smemo loviti te in te ribe.

Tone mi je razodel čudežno nepričakovano novico, da na Gorenjskem nimajo postrvi nobenega prepovedanega časa!

Ugovarjal sem mu, češ, da tega ne verjamem in da to ni mogoče! Povedal sem mu, da postava to strogo zabranjuje. Tone je umolknil.

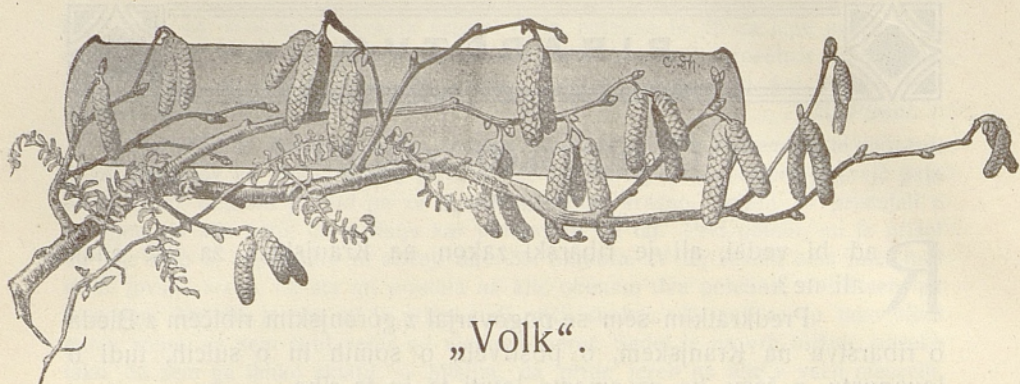
Potem sva se pogovarjala o sulcih. Povedal mi je, da love sulce na Gorenjskem v lovopustu, to je v prepovedanem času. Priznal je, da jih še posebno radi nabadajo v tej dobi, ker se je ribičem tedaj manj bati sitnežev in sitnosti. Pravil mi je, da so na Gorenjskem za lovopusta ujeli težkega sulca in ga odposlali na Dunaj, in mi tudi povedal, komu; dodal je, da sploh pošiljajo toliko sulcev, kakor le morejo, in da se pečenega vraga brigajo za neumni lovopust, ki je tako samo na papirju za tepce! Izjavil mi je, da za Gorenjsko sploh ni prepovedanega časa. Ako sploh velja lovopust, da velja le za druge kraje. Njegov revir pa da je grofovski in le grof sam, da je tam gospodar in dela, kakor in kar hoče! Ne more da ga ovirati noben zakon, grof da stori in dela po svoji volji, kar hoče, njemu da nima nihče oporekati.

Obtentakem vprašamo ribarski odbor za Kranjsko, ali so pravice ribolovske za vse državljane enake, ali pa uživajo višji krogi posebne pravice?

Obenem bi opozarjal, naj poklicani organi natančno nadzorujejo po deželi in skrbe; da se ne bo kršil ribarski zakon tako grdo kakor na Gorenjskem.

Ribarski odbor pa upoštevaj, kako natanko pazimo in skrbimo **mi drugi**, da rod plemenitega ribjega plemena docela ne izgine iz naših voda. Saj žalibog ga tako ni več mnogo, ker se gotova gospoda in tudi drugi ne brigajo za lovopust.

Prosimo, da nam v kratkem odgovorite na naše vprašanje: ali veljajo posebni zakoni na Kranjskem za nekatere ljudi in okraje in — ako res veljajo — na kateri podlagi veljajo ti čudni privilegiji?

„Volk“.

Spisal M. Hanzlovsky

(Konec.)

Med tem pogovorom se je približal gospod Jernač družbi ter takoj z resnim obrazom začel stresati razna povelja in modre opomine zaradi preteče nevarnosti. Potem so pa začeli kobacati proti kraju, kjer je volk pregrešil svoje grozodejstvo.

Pot do tja pač ni bila dolga, ali hojo je oviral sneg, ki se je udiral do kolena. Spredaj hodeči so si zategadelj navezali krplje, drugi so pa brez njih stopali po narejeni gazi.

Med zadnjimi sta hodila dva lovca, dva neverna Tomaža, ki sta smatrala to ekspedicijo za neumnost. Kmalu je potegnil zadnji svojega prednika nekoliko za nahrbtnik ter mu namignil, naj nekoliko zaostaneta. Po stari navadi sta potegnili svoji steklenici iz malh, ji pomolila drug drugemu, zavila oči proti oblačnemu nebu ter krepko potegnili. Globoka vzdihla zadovoljnosti sta bila dokaz, kako imenitno se jima je prilegla pijača.

„Tomaž, meni se pa malo čudno vidi, zakaj je vzel naš ‚kapo‘ svojega malega kresača s sabo, tisto veliko mrho pa pustil doma,“ je rekel Tomaž Tomažu.

„Kaj bo čudno,“ mu je odvrnil tovariš. „Je pa mrcina že zopet kje raztrgal kakšnega srnjaka in sedaj mirno prebavlja v hlevu pod jaslami, odkoder ga ne spravi noben vrag!“

„Ali si pa opazil, Tomaž, kako štrli gospodu Jernaču njegov kaftan na vse strani? Pa menda vendar ne, da bi nosil s sabo konjske klobase, da bi mogel z njimi tolažiti volka in jo prav po zajčje odkuriti!“

„Beži, beži, salame bo jemal ta skopuh s sabo, da bi krmil ž njimi volka! To so sami noži, pištole, revolverji in druga taka šara.“

Med takimi in enakimi dovtipi so se polagoma približali dolini, kjer je ležala raztrgana srna. Megla ob Črni prsti je legala vedno nižje ter pokrila tudi dolino s svojim pajčolanom.

Ustavili so se. „Kapó“ je dovolil, da se nekoliko odpočijejo in okrepčajo, ker jih čaka še jako naporno delo.

Nekateri so stali, drugi zopet sedli na odrezane smrekove veje. Sneli so nahrbtnike, odprli torbe in kmalu so se majale skoro vse čeljusti. Tudi gospod Jernač je odprl svojo ogoljeno torbico. Iz nje je vzel kos belega kruha in nekaj štirioglatega, skrbno zavitega v papir.

Marsikateri lovec je nehote krepkeje pritiskal zobe v svoj kruh, meneč, da uživa tisto tajinstveno, v papir zavito dobroto. Gospod Jernač si je pogladil svojo rdečo brado in odgriznil velik kos delikatese. Toda naenkrat so se mu izbuljile oči in strmele med odviti papir. Kakor bi ga bil pičil gad, je skočil pokoncu in, na eni nogi stoje, v prav vznešenih kiticah slavil svojo gospodinjo, ki mu je bila pomašila v torbo namesto pravega ementalkega sira — kos mila. „Zaljubljena je babnica, to je najboljši dokaz za to — pa naj se mi le izneveri, dobim si kmalu drugo.“

Že je pomolil svojemu najbližjemu sosedu milo pod nos v dokaz da je govoril resnico in romalo bi bilo pod vse muštace, ako ne bi bili jeli psi v dolini naenkrat strašno cviliti. Ščeneta so čas počitka svojih gospodarjev porabila v to, da so izvohala natrgano srno ter se tam strahovito spopadla.

„Volk!“

Kakor en glas je zadonel ta krik iz vseh ust. Skočili so pokoncu in pripravili puške. Neverna Tomaža sta v tem hipu izginila v meglo doline za svojima psoma. Drugi so jima hoteli slediti, toda gospod Jernač jih je pridržal, meneč, da opravita že prva dva svojo dolžnost; v resnici pa se je gospod kapo zbal, da ne bi ostal sam. Nestrpno je bilo čakanje.

„Bum!“

Komaj je utihnil odmev prvega poka, so že slišali drugi strel. Sedaj tudi kapo ni mogel brzdati svojih podložnikov. Vse je drevilo v smer pokov.

Gospodu Jernaču ni pomagalo vse vpitje nič; tudi on je moral privzdigniti pete, da ne bi ostal sam. Kdor bi videl tega bežečega možička v vihrajčem kaftančku, bi rekel, da je to najnovejši model aeroplana, z malo premočnim motorjem. Vsa družba je obkolila in izpraševala oba Tomaža, toda vedela nista povedati drugega, kakor to, da je večja črnikastra mrcina prav dobro zdelovala njih ščeneta; še preden sta se pa dovolj približala, da bi mogla spoznati, kaj da je, jo je odkurila skokoma. Megla pa jih je toliko ovirala, da nista mogla dobro pomeriti, zato tudi nista zadela nič.

Zatorej hitro za sledjo!

Ta je izprva zavila nekoliko navzgor; potem pa vedno niže proti vasi. To je bilo grozno!

Gospoda Jernača je nekoliko oviral njegov kaftan, zato je možič zaostal; zaradi varnosti pa si je obdržal telesno stražo treh posebno vdanih mož.

Megla se je jela v nižavi redčiti; ko so prišli na polje, je bilo ozračje docela čisto in jasno.

Vse je pogledalo osuplo — v daljavi 300 do 400 korakov je skokoma dirjal — volk proti vasi.

Kdo popiše grozo lovcev, ki so v duhu že videli raztrgane žene, otroke in starčke! Ta grozna misel jih je gnala zopet dalje. Gospod Jernač je bil sedaj bolj podoben dirkaču, kakor pa lovcu. Vedel je dobro, da odide njegova gospodinja za njegove odsotnosti rada v vas ter nabira novice. Kakšna nevarnost ji je pretila danes!

„Volk jo bo!“ je tarnal Jernač. „Kako nadomestim to bridko izgubo! Vse je izgubljeno! Oh, oh! rad ti odpuščam iz vsega srca, akotudi si mi postregla z milom! Vse je dobro, samo beži, beži!“

Stvar je prihajala resna. Volk jo je res krenil v vas in za trenutek so ga še videli, ko jo je zavil proti Gradu.

Pridirjali so h gradu in zastražili izhode; pogumnejši možje so stopili skozi glavna vrata.

„Streljajte! Tam je!“

Videli so črno mrcino in hipoma je izginila v hlev. Vse je drevalo tja in ostrmelo: sredi hleva je stal hlapec ter božal vsega upehanega in okrvavljenega — grajskega Sultana.

Listnica upravnistva.

Razposlali smo poštnonaložilne liste. Nekateri naročniki so poravnali zaostanke, drugi so pa našo zahtevo kratkomalo zavrnil. Nikomur ne vsiljujemo našega lista; kdor ga pa prejema in bere, od tega pač upravičeno zahtevamo naročnino, oziroma članarino. Da ne bo nepričakovanih presenečenj, moramo izjaviti, da začnemo po novem letu izterjevati zaostanke na članarini, naročnini in poštinih troških iz l. 1910, 1911. in 1912.

Tiskovni pogoški.

Na str. 15., 9. vrstica odzodolaj beri: na najnezaneslivejši način; na str. 37., 5. vrstica odzodolaj beri: oka, ne pa okna; na str. 197., 21. vrsta odspodaj beri: Spisal član „Proste . . .“, mesto „član proste . . .“; na str. 212., 15. vrstica odzgoraj beri: palaeartica, ne pa palaeoartica.

